

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 12 Aralık 2011
Nr. Ref.: RK171/11

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava No: KI 96/10

Başvurucu

Nikollë Qetta

**Kosova Yüksek Mahkemesinin Rev.nr. 361/2010 sayı ve 24 Nisan 2010 tarihli ile
İpek Bölge Mahkemesinin AC. Nr. 111/2010 sayı ve 16 Haziran 2010 kararının
Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesi**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Yargıç
Altay Suroy, Yargıç
Almiro Rodrigues, Yargıç
Snezhana Botusharova, Yargıç
Ivan Čukalović, Yargıç
Gjyljeta Mushkolaj, Yargıç
Iliriana Islami, Yargıç

Başvurucu

1. Başvurucu, Priştineli avukat Bay Franjo Pal Jankova tarafından temsil edilen Yakova mukimi Bay Nikolle Qetta'dır.

İtiraz edilen kararlar

2. Başvurucunun Belediye ve Bölge mahkemelerince alınan kararların revizyon talebini reddedip ilk derece mahkemelerin kararlarını onayan ve başvurucuya 7 Temmuz 2010 tarihinde teslim edilen Kosova Yüksek Mahkemesinin Rev.nr. 361/2010 sayı ve 22 Nisan 2010 tarihli kararındır. İtiraz edilen diğer bir karar ise İpek bölge Mahkemesinin AC. Nr. 111/2010 sayı ve 16 Haziran 2010 tarihli kararındır.

Dava konusu

3. Başvurucunun iddiasına göre Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 31, 46 ve 53. maddeleri ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 1 ve 6. maddeleri (mal güvenliği ile adil yargılanma hakkı) ile güvence altına alınan haklarını ihlal eden Kosova Yüksek Mahkemesinin Rev.nr. 361/2010 sayı ve 22 Nisan 2010 tarihli ve İpek bölge Mahkemesinin AC. Nr. 111/2010 sayı ve 16 Haziran 2010 tarihli kararındır.

Yasal dayanak

4. İstem, Anayasanın 113.7 maddesi, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın (bundan sonra "Yasa" şeklinde anılacaktır) 20, 22.7 ve 22.8 maddeleri ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra "İçtüzük" şeklinde anılacaktır) 56(2) kuralına dayandırılmıştır.

Davanın Mahkemeye geliş biçimi

5. Başvurucu 4 Ekim 2010 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur.
6. Anayasa Mahkemesi 15 Kasım 2010 tarihinde Bay Franjo Pal Jankova ve Yüksek Mahkemeyi Rev.nr 361/2007 sayı ve 22 Nisan 2010 tarihli kararın Anayasa'ya uygunluğu değerlendirilmesi sürecinin başlatıldığını bildirmiştir.
7. Mahkeme, 4 Nisan 2011 tarihinde Yakova Belediyesi Hukuk-Mülkiyet Meseleleri Müdürlüğünden ve Avukat Franjo Pal Jankova'dan ilave evrak talep etmiştir.
8. Mahkemenin yazısına cevaben Yakova Belediyesi, 19 Nisan 2011 tarih ve 11 nr. 465-2528/11 sayılı yazısında dava konusu meseleyle ilgili bilgi ve belgeleri Mahkemeye sunmuştur.
9. Mahkemenin talebi üzerine Avukat Franjo Pal Jankova 4 Mayıs 2011 tarihinde ilave evrak sunmuştur.
10. Anayasa Mahkemesi 17 Haziran 2011 tarihinde Yakova Belediye Mahkemesinden bu mahkemede görüşülen davanın hangi safhada olduğunu bildirmesini talep etmiştir.
11. Yakova Belediye Mahkemesi 28 Haziran 2011 tarihinde burada görüşülmekte olan davanın hangi safhada olduğu konusunda bilgi sunmuştur.
12. Anayasa Mahkemesi 19 Temmuz 2011 tarihinde İpek Bölge Mahkemesinden bu mahkemede görüşülen davanın hangi safhada olduğunu bildirmesini talep etmiştir.
13. İpek bölge Mahkemesi 5 Ağustos 2011 tarihinde davayla ilgili yazışmaları sunup, İpek Bölge Mahkemesinde görüşülmekte olan davanın seyri hakkında bilgi vermiştir.

14. Raportör Yargıç Ivan Ćukalović'in raporunu 21 Kasım 2011 tarihinde görüştükten sonra Yargıç Robert Carolan başkanlığında yargıçlar Altay Suroy ev Snezhana Botusharova'dan oluşan Ön İnceleme Heyeti, tam kadroda toplanan Mahkeme Heyetine istemin kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

İpek Bölge Mahkemesinin AC.Nr. 111/2010 sayı ve 16 Haziran 2010 tarihli Kararla ilgili olguların özeti

15. Yakova Belediyesinin Hukuk-Mülkiyet Müdürlüğünün 19-465-7/1986 sayı ve 28 Temmuz 1986 tarihli kararıyla başvurucaunun 5133/34 numaralı arsa üzerindeki 79 m2'lik konut ve 400 m2'lik bahçeden oluşan mülkü kamulaştırılmıştır.
16. Kamu Avukatının önerisi doğrultusunda Yakova Belediyesi, başvurucaunun mülkünü Çıkarlar Özerk Yönetimi Birliği (ÇÖB)'nin konut ve fen işleri faaliyetleri ve Kosta Novakoviç Caddesi ve diğer bir yolun inşaatı için kamulaştırmıştır.
17. Yakova Belediyesi Hukuk-Mülkiyet Meseleleri Müdürlüğünün 19-465-7/1986 sayı ve 28 Temmuz 1986 tarihli kararı müdahil taraflara gönderilmiş, hakkında herhangi bir kanun yoluna başvurulmayarak karar, 16 Eylül 1986 tarihinde kesinleşmiş ve kadastro kayıtlarındaki mülkiyet devrinin yapılması için karar ilgili taraflara bildirilmiştir.
18. Yasa ile belirlenen süre içerisinde Yakova Belediyesi Kamu Avukatı, kamulaştırılan binaların ve arsaların değerlendirilmesinden sonra kamulaştırılan mülkün tazmini konusunda anlaşmaya varmak amacıyla teklif sunmuştur.
19. Yakova Belediyesi Hukuk-Mülkiyet Meseleleri Müdürlüğünde 6 Ekim 1988 tarihinde her iki tarafın katılımıyla yapılan toplantıda kamulaştırılan mülkün tazmini konusunda anlaşmaya varılamamıştır.
20. Belediye yetkilileri, kamulaştırılan mülkün tazmininin tespitinin basit yarılama ile yapılması amacıyla 19 465-7/1986 sayılı kararla 11 Ekim 1988 tarihinde meseleyi Yakova Belediye Mahkemesine taşımışlardır.
21. Yakova Belediye Mahkemesinin 3 Kasım 1988 tarih ve V. 520/88sayılı kararı ile kamulaştırılan mülkün bedeli belirlenmiş ve bu kararı başvuruca ile aynı hanede yaşayan gelini Valentina Jankopalli 24 Kasım 1988 tarihinde teslim almıştır.
22. Başvuruca, 23 Şubat 2010 tarihinde Yakova Belediye Mahkemesinin v.nr. 520/88 sayı ve 3 Kasım 1988 tarihli kararın kendisine asla teslim edilmediği ve gelini Valentina Jankopalli'nin yarı okuryazar olduğu iddiasıyla itirazda bulunmuştur.
23. İpek Bölge Mahkemesinin AC. nrç 111/2010 sayı ve 16 Haziran 2010 tarihli kararı ile başvurucaunun itirazı yerinde bulunmayarak reddedilmiş ve Yakova Belediye Mahkemesinin v.nr. 520/88 sayı ve 3 Kasım 1988 tarihli kararını onamıştır.
24. Başvuruca, Yakova Belediye Mahkemesinin AC:nr. 111/2010 sayı ve 16 Haziran 2010 tarihli kararına karşı 22 Temmuz 2010 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkeme'sine revizyon dilekçesi sunmuştur.
25. Revizyon davası henüz sonuçlanmamış olup 6 Eylül 2010 tarihinden bu yana Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesinde bulunmaktadır.

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 361/2010 sayı ve 22 Nisan 2010 tarihli kararına ilişkin olguların özeti

26. Yakova Belediye Mahkemesinin Musa Mirkaj'ın dava dilekçesini kabul ettiği ve başvurucau 5133/33 numaralı parselin 0.002,36 hektarlık Güney bölümünün tamamının mülkiyetini devretme ve 1.176,17 avro tutarındaki işlem masraflarını karşılamaya mecbur kılan C. nr. 331/01 sayı ve 11 Aralık 2002 sayılı kararıyla ilgili işlemler, başvurucaunun tazminin yapılmadığına ilişkin herhangi bir delil sunmadığı 5133/34 numaralı parsel değil de 5133/33 numaralı parselle ilgilidir.
27. Aynı şekilde Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr 361/2007 sayı ve 22 Nisan 2010 tarihli kararında olduğu ve Kosova Anayasa Mahkemesi nezdindeki başvurusunu dayandırdığı gibi, İpek Bölge Mahkemesinin Ac.nr. 234/03 sayı ve 16 Şubat 2007 tarihli kararına ilişkin Kosova Yüksek Mahkemesi'nde revizyon süreci devam etmekte olan başvurucaunun tazminin yapılmadığına ilişkin herhangi bir delil sunmadığı 5133/34 numaralı parsel değil de 5133/33 numaralı parselle ilgilidir.

Başvurucaunun iddiaları

28. Başvurucau, bu davayla ilişkin revizyon talebinin reddedilip belediye ve mahkeme organlarının bununla ilgili önceki kararlarının onandığı Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev 631/2010 sayı ve 24 Nisan 2010 tarihli kararıyla mülkiyet ve Kosova Cumhuriyeti Anayasasının 31, 46 ve 53. maddeleriyle güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini öne sürmüştür.
29. Devamında, söz konusu kararla Kosova Cumhuriyeti Anayasasının yapısal kısmı olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 1 ve 6. maddeleri ile öngörülen adil yargılanma ve mal güvenliği haklarının ihlal edildiğini de eklemektedir.

İpek Bölge Mahkemesinin AC. nr. 111/2010 sayı ve 16 Haziran 2010 tarihli kararına ilişkin istemin kabul edilirliliği

30. Başvurucaunun başvurusu konusunda karar verebilmek amacıyla Mahkeme, Anayasada belirtilip Yasa ve İttüzükte tekrar vurgulanan koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmek durumundadır. Bununla ilgili olarak Mahkeme, Anayasanın 113. maddesi 7. fıkrasına atıfta bulunmak ister.

“Bireyler, Anayasa ile güvence altına alınan bireysel hak ve özgürlüklerinin kamu otoritelerince ihlali konusunda başvurmaya yetkilidirler, ancak yasa ile belirlenen tüm kanun yollarını tükettikten sonra”.

31. Temin edilen dava evrakından, basit yargılama usulüne göre 5133/34 numaralı parselin tazmini için değerin belirlenmesi amacıyla İpek Bölge Mahkemesinin AC nr. 111/2010 sayı ve 16 Haziran 2010 tarihli kararına karşı yaptığı revizyon başvurusu yaptığı ve başvurucaunun temel istemi olup halen Priştine'deki Yüksek Mahkemede NDR. 520/88 dosya numarası ile 23 Ağustos 2010 tarihinde kaydedilmiş olup yargılama süreci devam ettiğine göre başvurucaunun yararlanabileceği tüm kanun yollarını tüketmediği ortaya çıkmaktadır.
32. Mahkeme, kanun yollarının tüketilmesi ilkesinin gerekçesinin, hukuk mahkemeleri de dâhil olmak üzere söz konusu otoritelere olası Anayasa ihlalinin önleme veya düzeltmeye fırsat vermek olduğunu vurgulamak ister. Bu kural Kosova hukuk sisteminin olası Anayasal hak ihlalleriyle ilgili etki kanun yolları geliştireceği varsayımından hareketle konulmuştur (bkz. *mutatis mutandis*, AIHM 25803/94 sayılı Selmouni – Fransa davası 28 Temmuz 1999 tarihli kararı).

33. Bundan, İtüzüğün “Mahkeme istemleri yalnız şu hallerde görülebilir: a) İtiraz edilen hüküm veya kararlar ilgili yasalarla belirtilen tüm hukuk yolları tüketildiği zaman” şeklindeki tanımlaması bulunan 36 (1a) kuralına göre İpek Bölge Mahkemesinin AC. nr. 111/2010 sayı ve 16 Haziran 2010 tarihli kararının Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesi talebinin kabul edilmez olduğu ortaya çıkmaktadır.

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 361/2010 sayı ve 24 Nisan 2010 tarihli kararına ilişkin istemin kabul edilirligi

34. Başvurucu, Kosova Anayasasının 31. maddesi (Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı), 46. maddesi (Mal Güvenliğı) ve 53. maddesi (İnsan Hakları Hükümlerinin Yorumlanması) ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 1. maddesi (İnsan haklarına Saygı Gösterme Zorunluluğı) ve 6. maddesi (Adil Yargılanma Hakkı)'nin istemine esas oluşturduğunu ileri sürmüştür.
35. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın 48. maddesi şunu öngörmüştür:
- “Başvurucu, isteminde hangi hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiğini ve kamu otoritesinin itiraz ettiği somut hükmünün hangisi olduğunu açıkça belirtmekle yükümlüdür”*
36. Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 361/2010 sayı ve 24 Nisan 2010 tarihli kararına ilişkin Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesinin talebine ilişkin olarak, Anayasa Mahkemesinin görevi, hukuk mahkemelerince çıkartılan kararların ele alındığı durumlarda Temyiz Mahkemesi olarak görev yapmaz. Usul ve maddi hukuk kurallarının yorumlayıp uygulamak hukuk mahkemelerinin görevidir (bkz. *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).
37. Başvurucu, iddia edilen anayasal hakların ihlaline ilişkin ilk bakışta haklı olduğunu gösterir bir delil sunmamıştır (bkz. Vanek – Slovakya Cumhuriyeti davası AİHM 53363/99 sayı ve 31 Mayıs 2005 tarihli Kabul Edilmezlik Kararı). Başvurucu, Anayasanın 113.7 ile Yasanın 48. maddesinde öngörüldüğü şekilde 31, 46 ve 53. maddelerin istemine hangi şekilde esas oluşturduğunu açık bir şekilde belirtmemiştir.
38. Bu davada başvuru, olguların yanlış tespiti ve yasaların yanlış uygulanması sonucunda haklarının ihlal edildiğini öne sürmüş, ancak bu kararların hangi şekilde anayasal haklarını ihlal ettiğini açık bir şekilde belirtmemiştir.
39. Başvurucu bu davada Bölge ile Belediye Mahkemelerinde ve Yüksek Mahkeme nezdinde dava açma ve hukukun yanlış uygulandığı konusunda itirazda bulunmak için imkânlar sunulmuştur. Bu davada Anayasa Mahkemesi mahkeme kararlarının hangi nedenden dolayı keyfi ve haksız olduğu tespitinde bulunmamıştır (bkz. *mutatis mutandis*, Shub – Litvanya davası ile ilgili AİHM'nin 17064/06 sayı ve 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı).
40. Bu istemle ilgili başvuru koşulları yerine getirilmemiştir. Başvurucu, itiraz ettiği kararlar anayasal haklarının ihlal edildiğini kesin bir şekilde belirtip dayanak bulmaya başarılı olamamıştır.
41. Bu da demek oluyor ki Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 361/2010 sayı ve 24 Nisan 2010 tarihli kararına ilişkin Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesinin

talebi İtüzüğüñ “Mahkeme, açıka isnat edilmeyip aşağıdaki kanaatlere varması durumunda istemleri reddedecektir: b) Sunulan olguların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerekelendirmediğı zaman” şeklindeki tanımlaması bulunan 36 (2b) kuralına göre mesnetsiz olduğı ortaya çıkmaktadır.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasanın 113.7 maddesine, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın 20 ve 47 (2). maddesine ve İtüzüğüñ 36 (1a) ve 36 (2b) kuralına dayanarak Anayasa Mahkemesinin 21 Kasım 2011 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğıyle:

- I. İstemın kabul edilmez olarak REDDİNE karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesine uygun şekilde taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargı

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Ivan Čukalović, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza